

IN MEMORIAM: DR JOVAN ĆIRIĆ

(4. april 1960. – 12. decembar 2022. godine)

Bezmalobližno dve godine nas deli od smrti dr Jovana Ćirića 12. decembra 2022. godine. Od tada do danas, bilo je organizovano više različitih događaja posvećenih uspomeni na našeg dragog kolegu i prijatelja. Tome se sada priključuju i Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu objavljivanjem posebnog broja *Revije za kriminologiju i krivično pravo* u njegovu čast.

Iznenadno, tiho i brzo se crna kiša našla na Ćirinom životnom putu. Kao što to već biva, uništila je sve radosti, nade i planove, prekinula sve porodične i društvene veze, tegobe i nemire. Sprečila ga je da završi mandat sudije Ustavnog suda i ode u zasluženu penziju, da napiše još naučnih radova i knjiga... Jer, Ćira je bio „čovjek od pera“ – erudita i intelektualac neobično širokih interesovanja, premda se najpre opredelio za profesiju pravnika-naučnika koji istražuje uzroke i fenomenologiju zločina. Tom poslu je pristupao na osoben način, ponekad provokativno, gotovo sa poetskim nadahnućem, kloneći se suvoparnih analiza kad god je bilo moguće. Radoznalog duha, pisao je i istraživao različite teme iz oblasti kriminologije i krivičnog prava, redovno i iz aspekata drugih nauka poput istorije, sociologije, medicine, psihologije, politikologije. Ćirini radovi su veoma prepoznatljivi po temama i pristupu istraživanju – slični esejima u kojima primat ima ideja koju autor iznosi u jednom dahu, sa ciljem da zainteresuje čitaoce i za svoj stav o onome o čemu piše. Radovi su mu istovremeno originalni i uticajni, kako zbog izbora tema, tako i zato što je osobeni Ćirin stil bio prijemčiv za druge, naročito mlade istraživače, koji su nastojali da ga oponašaju. Svestrano informisan i duhovit, bio je omiljeni sagovornik svih medija - za razliku od „dosadnih pravnika“ umeo je da na zanimljiv način istakne baš ono što javnost treba da sazna. A interesantan je bio i svaki njegov javni nastup, uključujući tu i izlaganja na naučnim skupovima.

Kao rukovodilac Instituta za uporedno pravo, Ćira je podsticao širenje područja istraživanja Instituta sa tradicionalne civilistike i pravne komparativistike na kriminološke fenomene, oblasti javnog prava i pravne istorije. Tako, u vreme dok je Ćira bio direktor Instituta za uporedno pravo, nije bilo nijedne društveno ili pravno-politički aktuelne teme ili značajnog jubileja povezanog sa državnošću i kulturnom istorijom Srbije (Ćira je bio veliki patriota!) da joj nije dat poseban značaj objavljivanjem zbornika radova, organizacijom naučnog skupa ili predavanja, često u sa-

radnji sa drugim ustanovama, a naročito sa Institutom za kriminološka i sociološka istraživanja. Jer, iako je radno mesto direktora Instituta za uporedno pravo bilo na adresi Terazije 41, Ćira je ostao neraskidivo vezan sa svojom prvobitnom „kućom“ (Institutom za kriminološka i sociološka istraživanja), u kome je davne 1985. godine započeo da radi kao istraživač-pripravnik. Bio je jedno vreme i član Upravnog odbora Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja, a sve do smrti bio je prijatelj saradnika Instituta i rukovodstva Srpskog udruženja za krivično pravo i kriminologiju. Upravo je od Udruženja dobio 2013. godine godišnju nagradu za razvoj nauke i naučni doprinos u oblasti krivičnopravne teorije i prakse – jedno od njemu najdražih u nizu značajnih priznanja koje je dobio za naučno-istraživački rad.

Ćira je znao tajnu veštinu „lakoće postojanja“, umeo je da se životu raduje i da uživa u malim stvarima. Dobronameran, sa mislima „izvan svakog zla“ (da se poslužim delom Disovog stiha), bio je zagledan u svet oko sebe i okrenut ljudima ne očekujući od njih potvrdu vlastite vrednosti, a ljudi su zato, većinom, bili spremni da ga prihvate i uzvrate mu iskreno sa kolegijalnim uvažavanjem i prijateljstvom. To što ga više nema, veoma teško pada onima koji su ga poznavali, baš zbog toga što se retko može sresti čovek poput njega, koji bi, uprkos svojim titulama, znanju i položaju, bio tako jednostavan, neposredan i dobroćudan, kadar da gradi prijateljstva i povezuje ljude.

Simbolično, posebni broj *Revije za kriminologiju i krivično pravo* u kome se nalaze priloge naših istaknutih naučnika i profesora predstavlja posthumno dato još jedno veliko priznanje profesionalizmu i čojstvu našeg dragog kolege i prijatelja. „Sve u svemu“, prokomentarisao bi to Ćira, karakteristično šireći šake i gledajući preko naočara, „to baš i nije tako mala stvar!“ I zaista nije mala stvar što se „esnaf krivičara“ udružio u naporu da objavljivanjem posebnog broja *Revije* doprinese čuvanju uspomene na našeg dragog kolegu i prijatelja, pledirajući za posebno „pravo na nezaborav“ ličnosti i dela dr Jovana D. Ćirića.

Dr Nataša Mrvić Petrović, naučni savetnik
Institut za uporedno pravo